

192. szám.

Törvényjavaslat

a polgári törvénykezési rendtartásról szóló 1868. évi LIV. törvény-
cikk módosítása tárgyában.

1. §.

Az 1868. évi LIV. t. cikknek. az eddigi törvények által nem módosított azon fejezetei és szakaszai, a melyek helyett a jelen törvény újabb intézkedéseket léptet életbe, hatályukat veszítik.

Az 1868: LIV. t. cz. 4. §-a helyett:

2. §.

A legfőbb birói hatóságot mind a két királyi tábla területére nézve a »magyar királyi Curia« Budapesten gyakorolja.

Az idézett t. cz. 5. §-a helyett:

3. §.

A kir. járásbiróságok mint egyes bíróságok járnak el.

A kir. törvényszékek három tagú tanácsban határoznak.

A kir. ítélőtáblák a törvényszéktől felebbvitt ügyekben öt tagú tanácsban, a járásbiróságoktól felebbvitt ügyekben három tagú tanácsban határoznak.

A m. kir. Curia, ha a felebbvitel öt tagú tanácsban hozott kir. táblai határozat ellen van intézve, vagy a kir. táblákra vonatkozó illetékesség — összeütközési kérdés döntendő el, hét tagú, más ügyekben öt tagú tanácsban határoz.

A szavazó bírák rendszerint előadók is.

Azt, hogy a társas bíróságoknál minő nem érdemleges kérdések intézhetők el ülésen kívül: az ügyviteli szabályok határozzák meg.

4. §.

Az igazságszolgáltatás egyöntetiségének megóvása végett, a vitás elvi kérdések, a magy. kir. Curia polgári tanácsainak teljes ülésében döntenek el.

Ha ilyen vitás elvi kérdés valamely ügynek elintézése alkalmával merül fel: úgy a tanács többségének, mint a tanács elnökének jogában áll, a vitás elvi kérdést az ügy elintézése előtt, a teljes ülés eldöntése elé terjeszteni.

Ezen felül a magyar kir. Curia elnöke, ha ellentétes elvi alapokon nyugvó határozatokról nyer tudomást, a vitás elvi kérdés eldöntése végett, a teljes ülést késedelem nélkül egybehívja.

A teljes ülés elvi megállapodásai, az ügyek eldöntésénél irányadók.

Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a teljes tanács alakításának, a teljes ülési tárgyak előadásának, a tanácskozás és szavazás rendjének, a határozat hitelesítésének, a döntvénykönyv vezetésének, és a döntvények közzétételének módozatait, a m. kir. Curia meghallgatása után, rendeleti uton állapithassa meg.

Az idézett t.-cz. 14. §-a helyett:

5. §.

Ha akár az ügy minősége (1868: LIV. t. cz. 8., 53. §§.) akár a felek kifogása folytán, csak a per folyama alatt tűnnék ki valamely bírónak az illetéktelensége vagy érdekeltisége, ugy-szintén, ha az érdekeltiség csak a per folyama alatt állott be, vagy az illetéktelenséget a felsőbb bíróság mondta ki: az illetéktelen vagy érdekelt bírónak addigi eljárása és cselekményei semmisékké válnak, — a felek tényei ellenben, a per további folyamában is megtartják érvényüket. — E szabály akkor is alkalmazandó, mikor a biróküldés szüksége csak az eljárás folyamában merül fel.

Ez esetekben a periratok további eljárás végett, az illetékes bírósághoz tételnek át.

Az idézett t.-cz. 18. §-a helyett:

6. §.

Mindazon keresetek, melyek valamely ingatlan vagyona vonatkozó dologi jog érvényesítését, vagy ilyen jognak megszüntetését célozzák, ide értve a tulajdonostársak közötti osztály, — a rendes határ- és birtokpereket, és a telekkönyvi kitörlési pereket, — a kir. törvényszékek, mint birtokbíróságok hatásköréhez tartoznak.

A telekkönyvi kitörlés iránti keresetet felperes a telekkönyvi hatóságnál is beadhatja, a telekkönyvi hatóság azonban a per-feljegyzés eszközése után, a keresetet a birtokbírósághoz teszi át.

Minden dologi cselekmény, v. m. a leltározás, becslés és zárlat — kivéve, ha az valamely hagyaték biztosítása céljából eszközözlendő, — a birtokbírósági teendőkhöz számítatik.

Az idézett t.-cz. 50. §-a helyett:

7. §.

Hazai bíróságok között felmerült illetőségi összeütközések elintézése a magyar kir. Curia jogköréhez tartozik.

Az idézett t.-cz. 76. §-a helyett:

8. §.

Alperes az ellene folyamatban lévő ügyben viszonykeresettel élhet:

- a) ha követelése a felperesi keresettel ugyanazon egy jogalaphól származik;
- b) ha követelése más jogalaphól származik ugyan, de valódi, lejárt, a felperesi követeléssel hasonnemű és határozott.

Több felperes által perbe vont alperes azonban viszontkeresettel csak akkor élhet, ha követelése a felperesek mindenikét terheli.

A fentebbi eseteken kívül viszonykeresetnek csak akkor van helye, ha felperes a viszonykeresetnek együttes tárgyalásába beleegyezett.

Sommás eljárás során olyan viszonykeresetnek, mely rendes eljárás alá tartoznék, csupán felperes beleegyezésével, s ezen feltétel alatt is csak azon esetekben van helye, a melyekben a rendes birói illetőségtől való eltérés, a törvény által kizárva nincs.

Az idézett t. cz. 79., 80., 81. és 82. §§-ai helyett:

9. §.

Ha a peres felek valamelyike pervesztés esetére egy harmadik személy ellen szavatossági igényt kíván érvényesíteni, jogosítva van azt, a ki ellen igényt támaszthatni vél, a pernek folyamatban létéről perbehívás által értesíteni.

A perbehívási kérvény a per bíróságához, és pedig rendes perben az ügynek ítélet alá bocsátásáig, sommás perben az érdemleges tárgyalás befejezéseig bármikor benyújtható, illetőleg sommás perben szóval is előterjeszthető.

A perbehívási kérvény másodpéldánya, illetőleg a szóbeli előterjesztésről felvett jegyzőkönyv másolata, a perbehívottnak haladéok nélkül kézbesítendő.

Sommás perben a bíróság, a mennyiben a perbehívott értesíthetése végett szükségesnek látja, a tárgyalást legfeljebb 15 napra elhalasztani, van jogosítva.

10. §.

Ha a perbehívott a perbehívó védelmét elvállalja: a pert, további folyamában, közösen folytathatják. Ha a perbehívott a védelmet el nem vállalja, valamint akkor is, ha a perbehívás a perbehívottnak ismeretlen tartózkodása vagy más ok miatt kézbesíthető nem volt: a főügy a perbehívásra való tekintet nélkül folytatottat és döntetik el.

A perbehívó és perbehívott közötti jogviszony, a perben nem döntetik el, és a védelem elvállalásából a szavatossági kötelezettségnek elismerése nem következtethető.

Az idézett t. cz. 85. és 86. §§-ai helyett:

11. §.

Sommás eljárásnál a felek keresetüket, nyilatkozataikat és kérelmeiket, a bíróságnál személyesen adhatják jegyzőkönyvbe, keresetüket pedig írásban is beadhatják, és a tárgyalásra személyesen jelenhetnek meg.

Ha a felek e joggal élni nem akarnak, vagy nem élhetnek, magukat meghatalmazott által képviseltethetik.

Ha a személyesen megjelent fél vagy meghatalmazottja a tárgyalást előadási képességének hiánya, vagy ismételt illetlen viselete által megghiusítja, vagy megakadályozza, a bíró a felet ügyvéd állítására utasíthatja.

Ha a fél rögtön nem állít, vagy nem állíthat képviselőt: költségére a tárgyalás elhalasztandó, s egyszersmind a folytatólagos tárgyalásra újabb hatánap tűzendő ki, azon meghagyással, hogy arra a fél törvényes következmények súlya alatt, képviselője által jelenjen meg.

12. §.

A rendes eljárásban, mely alatt a jegyzőkönyvi tárgyalás is értetik, a feleknek magukat ügyvéd által kell képviseltetniök.

Azok, a kik ügyvédi oklevéllel bírnak, továbbá bírói és királyi ügyészi minőségben alkalmazott államhivatalnokok, a kir. közjegyzők, a nyilvános jogtanárok és jogtudorok saját, vagy atyai hatalom alatt álló kiskorú gyermekeik ügyeiben, magukat ügyvéd által rendes perekben sem kötelesek képviseltetni; nejeiket pedig, mint meghatalmazottak, a rendes eljárásban is képviselhetik.

Az idézett t. cz. 93. §-a helyett:

13. §.

Sommás eljárás alá tartoznak, a mennyiben az 1877. évi XXII. törvénycikkben szabályozott eljárásra utalva nincsenek:

1. azon keresetek, melyeknek a tárgya, járulékok nélkül 500 forint értéket túl nem halad, ha az ügy az összegre való tekintet nélkül a kir. törvényszékek hatásköréhez utasítva nincs;

2. a per tárgyának, értékére való tekintet nélkül:

a) közokiratokban, továbbá hitelesített vagy az 1868: LIV. t.-cz. 167., 168. §§-ainak megfelelően kiállított magán okiratban kötelezett készpénzbeli követelés, vagy helyettesíthető ingóság iránt indított kereset, ha ezekre nézve, vagy magában az alapokiratban, vagy a fentebbi minőségű külön okiratban a sommás eljárás köttetett ki; s ha az ügy külön ügybirósághoz utasítva nincs;

b) a házasságon kívüli nemzésből származó igények iránti keresetek, ide értve a törvénytelen gyermek tartása iránti kereseteket is;

c) két évnél nem régibb kamatok, életjáradék, tartási és élelmezési kötelezettségek iránti keresetek, ha a fő-kötelezettség a törvényen, vagy az a) pontban említett minőségű okiraton alapszik;

d) a bérleti viszonyból felmerülő keresetek;

e) két évnél nem régibb haszonbér megfizetése iránt indított keresetek;

f) a haszonbérleti szerződés lejártja miatt, a bérlemény visszabocsátása iránt indított keresetek;

g) a haszonbérlet ingatlan új tulajdonosa által, a haszonbérlet ellen, a felmondott haszonbérletből való elmozdítás iránt indított keresetek;

h) a haszonbérlet által a haszonbérbe adó ellen írásbeli szerződés alapján, a bérlemény tárgyának átadása iránt indított keresetek;

i) a haszonbérlet szerződés megszüntetése iránti keresetek, a bérlet elmulasztása vagy olyan kikötések nem teljesítése, vagy megszegése miatt, melyeknek a teljesítése a haszonbérlet megszüntetésének terhe alatt, írásbeli szerződésben köteleztetett;

k) a bérlemény fentartása, valamint a szerződő feleket a törvény szerint terhelő, avagy a szerződésben elvállalt kötelezettségek teljesítése iránt, a bérlet tartama alatt indított keresetek;

l) határjárasi, mesgyeigazítási és sommás visszahelyezési keresetek, melyekkel azonban a tulajdonjog iránti kereset össze nem köthetnek;

m) azon mezeti rendőrségi ügyek, melyek polgári eljárás alá tartoznak;

n) fogadósok vagy szállásadók és utasok között, az elszállásolási és ellátási viszonyból támadt keresetek.

A mennyiben a per tárgyának értéke, az eljárás megállapítása szempontjából, vitássá válik, ez iránt a bíróság a bírói illetőség elleni kifogás feletti tárgyalás eredményéhez képest belátása szerint határoz.

Azon esetben, ha felperes keresetében a per tárgya helyett 500 forintot meg nem haladó összeget elfogadni késznek nyilatkozik, alperes a sommás eljárás ellen, a peres tárgy nagyobb értéke miatt kifogást nem tehet.

Az idézett t. cz. 95. és 96. §§-ai helyett:

14. §.

A törvény által sommás eljárásra utasított ügyeket a rendes perútra áttenni nem lehet.

Az idézett t. cz. 97., 98. és 99. §§-ai helyett:

15. §.

A birói illetőség elleni kifogás sommás eljárásban az első tárgyalásnak, s ha ez hivatalból elhalasztatik, a kitűzött újabb tárgyalásnak a kezdetén teendő meg. Ha az első tárgyalás a felek által halasztatik el: az újabban kitűzött határnapon a kifogásnak csak akkor van helye, ha alperes az ahhoz való jogát kifejezetten fentartotta, mire alperes a bíróság által figyelmeztetendő.

A kellő időben előterjesztett kifogás felett, a bíró a felek meghallgatása után azonnal határoz, határozatát kihirdeti, és ha a kifogást elveti, a tárgyalást nyomban folytatja.

Ha a bíró a kifogásnak helyt adott, felperes felfolyamodással élhet; alperes ellenben, ha kifogása elvettetnék, csakis az ítélet elleni felebbezésben kereshet orvoslást. (47. §.)

16. §.

Ha alperes ugyanazon kifogással a rendes eljárásban kíván élni: azt a törvényszékhez intézett külön beadványban, melyhez a kereseti példány eredetben, vagy egyszerű másolatban melléklendő, a perfelvételi határidőben a pertárba tartozik beadni; a későbbben benyújtott, vagy az érdemleges periratokban előterjesztett ilyen kifogások egyedül azon esetekben vétetnek figyelembe, a melyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs.

A perfelvételi határidőben beadott kifogás, felperes beleegyezésével, a perfelvételi határnapon azonnal, ha pedig felperes 8 napig terjedő halasztást kíván igénybe venni, a pertárnok által e végből kitűzendő újabb határnapon külön jegyzőkönyvben tárgyalatik; olyan módon, hogy a perfelvételre, vagy az illetékességi kérdés tárgyalására kitűzött határnapon, a felek szóváltásaikat beírni kötelesek. — A jegyzőkönyv a pertárnok által haladéktalanul be-terjesztetvén: a törvényszék, az illetékesség kérdésében, végzés által határoz. A végzésben alperesnek, ha kifogása elvettetik, meghagyandó, hogy a per felvételére bizonyos napon és órában, mely határnap a végzés keltétől számítva 15 napnál tovább nem terjedhet, a pertárban jelenjen meg. E végzésről mindkét fél értesítettik.

Az illetékességi kifogás tárgyában hozott végzés ellen, akár adatott hely a kifogásnak, akár nem, bármelyik fél élhet felfolyamodással. (58. §.)

Az idézett t. cz. 107. §-a után:

17. §.

A kir. törvényszékeknél érdemleges elintézés alá vett rendes perekben és a kir. ítélőtáblákhoz s a kir. Curiához felebbezett sommás és rendes perekben a felek képviselőit az előadás után felszólalási jog illeti meg.

E jognál fogva röviden kifejtve azon kérelmet intézhetik a felek képviselői az eljáró tanács elnökéhez, hogy az előadás egészítették ki a per során kiemelt, de az előadó bíró által mellőzött azon jogérvek és ténykörülmények utólagos felemlítésével és az előadó bíró által fel nem olvasott azon okiratoknak, szemle, tanúhallgatási jegyzőkönyveknek és felebbezéseknek egészben vagy részben való utólagos felolvasásával, a melyekre a fél súlyt helyez.

E jogot a felek képviselői a jelentkezés sorrendje szerint egymás után veszik igénybe.

Az előterjesztett kérelem fölött a tanács, az előadó bíró meghallgatása után nyomban határoz, és ha az alapos és szabatos, az előadásnak a fenforgó körülmények által igazolt kiegészítését elrendeli.

A tanács határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs.

18. §.

Felszólalási joggal a kir. törvényszékeknél a perben megbizott, vagy az általa helyettesített ügyvéd, a kir. ítélőtáblánál és a kir. Curiánál azon ügyvéd élhet, a ki a fél által szabályszerűen kiállított külön meghatalmazásban a felszólalásra feljogosított.

A meghatalmazás a felszólaláskor eredetiben felmutatandó.

A felszólaló ügyvéd a felszólalási jogot ugyanazon alkalommal csak egy ízben gyakorolhatja és a perbeli ténykörülmények taglalásába, a perben használt jogérvek fejtegetésébe vagy a perbeli tényállás összegezésébe nem bocsátkozhatik. Jogában csak az áll, hogy röviden, szabatosan jelölje ki felszólalásában az előadás azon hiányait, melyeket az általa képviselt fél érdekében pótoltatni óhajt.

Ha a felszólaló ügyvéd visszaél jogával, a tanács elnöke előre bocsátott figyelmeztetés után a felszólalótól a szót megvonhatja.

Az idézett t. cz. 110. §-a helyett:

19. §.

Az első folyamodású bíróságok szintén jogosítva vannak ítélethozatal előtt a tárgyalás kiegészítését, és ennek folytán további bizonyítási eljárást elrendelni.

Akár a felebbviteli, akár az első bíróság rendeli el az újabb tárgyalást, ez sommás perekben a sommás eljárás, rendes perekben pedig a jegyzőkönyvi eljárás szabályai szerint történik, mely utóbbinál a bíróság szükség esetében a tárgyalás befejezésére három napnál (1868: LIV. t. cz. 148. §.) hosszabb határidőt is engedhet.

Az idézett t. cz. 125. és 126. §§-ai helyett:

20. §.

A felsőbb bíróságok határozatai a feleknek — s a mennyiben a perben képviselve voltak — képviselőiknek, írásban kézbesítendők.

Az idézett t. cz. 150. és 151. §§-ai helyett:

21. §.

Az eljárás ezen módja szerint halasztásnak, a határidők meghosszabbításának, végiratnak és ellenvégiratnak rendszerint nincs helye, habár a felek ez iránt kölcsönösen megegyeznének is.

Ha a felek a jegyzőkönyvi tárgyalást pertári eljárás helyett közmegegyezéssel választják: végiratnak és ellenvégiratnak is van helye, és a jegyzőkönyvi tárgyalás öt nap alatt fejezendő be. Ugyanezen esetben a felek kölcsönös beleegyezéssel a szóváltások beírására hosszabb határidőt állapíthatnak meg, s a törvényben kitűzött, vagy általuk megállapított határidőket meghosszabbítják; ide vonatkozó megállapodásaikat azonban a jegyzőkönyvbe beiktatni kötelesek. A felek közmegegyezése nélkül határidő-meghosszabbításnak ezen esetekben sincs helye.

Az idézett t. cz. 189-ik §-a helyett:

22. §.

Ha valamely fél által bizonyítékul használt okirat eredetije egy harmadik személy birtokában van, s az ellenfél annak felmutatását kérte: az okiratra hivatkozó fél, ha az okirat birtokosától barátságos uton meg nem szerezhetné az eredetit, ennek megszerzését külön per útján eszközölheti; melynek azonban a főperre halasztó hatálya nincsen.

Az idézett t. cz. 223. §-a helyett :

23. §.

Az eskü meg nem engedhető azon félnek :

a) a ki az esküvel bizonyítandó tény történetkor élte tizenkettedik, azon időpontban pedig, melyben az esküt leteendő lenne, tizenhatodik évét még be nem töltötte ;

b) a ki testi vagy elméleti fogyatkozások miatt, avagy más oknál fogva, arról, a mit esküvel kellene bizonyítani, saját érzékei által biztos tudomást nem szerezhetett.

A ki nyereség-vágyból elkövetett valamely büntetendő cselekmény, avagy hamis tanúzás vagy hamis eskü miatt bűnösnek ítéltetett, csupán főesküre, s erre is csak akkor bocsátható, ha az neki ellenfele által kínáltatott, vagy ellenfele által neki visszakináltatott.

Az idézett t. cz. 242. §-a után :

24. §.

Ha az, kinck az eskü jogerejüleg odaitéltetett, a jelen törvény 23. §-ában említett büntetendő cselekményért jogerejü birói határozat által a per megindítása után ítéltetett el: az ellenfélnek jogában áll, az eskü letételéig az ítélet hiteles kiadványának bemutatása mellett kérni, hogy az eskü kivétele mellőztessék, s a hozott ítélet hatályon kívül tétele mellett a pernek folytatólagos tárgyalása rendeltessék el.

E kérelem felett, melynek az eskületételre halasztó hatálya van, a bíróság a feleket az eljárás minőségéhez képest sommás uton, vagy a kitűzött határnapon befejezendő jegyzőkönyvi tárgyalás útján meghallgatja, s ennek megtörténte után végzés által határoz. Ha a folytatólagos tárgyalás jogerőre emelkedett végzéssel rendeltetik el, az a 19. §. értelmében tartandó meg.

Ha a kérelemhez a marasztaló büntető ítélet hiteles kiadványa nem csatoltatott: a kérelem elutasítandó, s az e tárgyban hozott végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

Ha az esküre bocsátandó személy ellen marasztaló büntető ítélet hozott, de az még jogerőre nem emelkedett: az ellenfél kérelme folytán, melyhez az ítélet hiteles kiadványa szintén csatolandó — az ellenfél meghallgatása után hozott végzésben az eskületételnek, az ítélet jogerőre emelkedéséig való felfüggesztése rendelendő el.

Az idézett t. cz. 253. §-a helyett :

25. §.

A marasztaló ítéletben a kötelezettség teljesítésére mindenkor bizonyos meghatározott idő szabassék, mely sommás perekben legfeljebb 8, rendes perekben pedig 15 napban állapítatik meg.

Ha azonban alperes valamely munka vagy foglalkozás teljesítésére köteleztetnék, a bíró a körülményhez képest hosszabb határidőt rendelhet.

A teljesítési határidő a végrehajtható ítélet kézbesítését követő napon, eskütől feltételezve eldöntött perekben pedig az esküre való jelentkezés határidejének utolsó napját, illetőleg az eskületételi határnapot követő napon veszi kezdetét.

Azon birói határozat, mely ellen a törvényben megengedett felebbvitel nem használta-

tik, a felebbviteli határidőnek utolsó napját követő napon, — azon birói határozat pedig, mely ellen felebbvitelnek helye nincs, a kézbesítést vagy kihirdetést követő napon emelkedik jogerőre.

Az idézett t. cz. 270. §-a helyett :

26. §.

Ha bebizonyíttatik, hogy felperes az alperesnek előtte tudvalévő lakhelyét elhallgatta, s hirdetményi idézést eszközölt, az egész eljárás semmis, s felperes a költségek megtérítése mellett, 500 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetettik.

Ezen esetben, ha az ítélet már jogerőre emelkedett, az eljárás semmisségének kimondása a meg nem jelent fél által, az 52-ik §. értelmében, kereset útján kérhető.

Az idézett t. cz. hatodik címének I., II. és III. fejezetei helyett.

I. FEJEZET.

A felebbvitel általános szabályai.

27. §.

A felebbvitel nemei: a felebbezés és felfolyamodás.

Helytelen elnevezés esetében, a felebbviteli beadványok minősége, azok tartalma szerint ítélandó meg.

28. §.

Rendes perekben a felebbviteli beadvány két példányban, a szükséges felzetekkel ellátva adandó be. Az első példány a periratokhoz csatoltatik, a másodpéldány az ellenféllel, és ha nem ugyanazon ügyvéd által képviselt több ellenfél van, a perben első helyen nevezett ellenféllel közöltetik. Maga a felebbvivő, és esetleg a többi ellenfél, a beadvány felzetén nyerneki értesítést.

Sommás ügyekben, a felek a felebbvitelt szóval is bejelenthetik; mely bejelentés a tárgyalási jegyzőkönyvbe vagy külön jegyzőkönyvbe vezetettik, s a biró által aláíratik. Ha a felebbvitel írásban adatik be: a fentebbi szabályok sommás perekben is alkalmazandók.

A felebbviteli beadvány az első bírósághoz nyújtandó, illetőleg ugyanott jelentendő be.

Távirati úton bejelentett felebbvitel figyelembe nem vétetik.

29. §.

A törvényes határidő eltelte után bejelentett, beadott, vagy ugyanazon határidő eltelte után postai úton az ígató hivatalba érkezett felebbvitelt az első bíróság hivatalból visszatartatani köteles.

Az első bíróság által hivatalból utasítandó vissza a felebbvitel akkor is, ha a felebbvitel a törvény által ki van zárva.

30. §.

Ha a felebbvitel hivatalból való visszautasításának esete fenn nem forog, az első bíróság az iratokat a felebbviteli bírósághoz felterjeszteni köteles.

Ugyanazon perben különböző ügyfelek részéről beadott felebbviteli beadványok együttesen terjesztetnek fel.

A felterjesztés a felebbviteli határidő lejártától számítandó 8 nap alatt eszközözlendő.

31. §.

Olyan ténybeli körülményeket, és bizonyítékokat, melyek az első bíróságnál elő nem fordultak, a felebbviteli bíróság nem vehet tekintetbe, kivéven, ha a határozat a felebbvivő meghallgatása nélkül, ellenfelének egyoldalú kérelmére keletkezett.

32. §.

Ha a felebbviteli beadványban az eljárásra vonatkozó olyan panaszpontok foglaltatnak, melyek iránt a felterjesztendő iratok kellő felvilágosítást nem nyújtanak: a bíróság a panaszpontok iránt a felterjesztésben nyilatkozni köteles.

A felterjesztési jelentést a felek az első bíróságnál megtekinthetik, és saját költségekre másolatban kivehetik.

33. §.

A perorvoslatokról általában, vagy a felebbvitelről különösen történt előzetes lemondás, — a mennyiben külön törvény ellenkező intézkedést nem tartalmaz, hatálylyal nem bír, és a törvény által a perorvoslatok tekintetében nyújtott jog igénybevételét nem akadályozza.

II. FEJEZET.

Felebbezés.

34. §.

Felebbezésnek van helye:

1. az első bírósági ítéletek ellen;
2. a másodbírósági ítéletek ellen, kivéve azon eseteket, a melyekben a felebbezés a törvény által kifejezetten kizárva van;
3. az 1868: LIV. t.-cz. 188., 238., 244. és a jelen törvény 24., 72., 74. és 78. §§ ainek eseteiben hozott érdemleges végzések ellen.

A felebbezés rendes perekben a határozat kézbesítésétől számított 15 nap alatt, sommás perekben pedig a kihirdetéstől vagy kézbesítéstől számított 8 nap alatt adandó, illetőleg jelentendő be.

35. §.

A felebbezést indokolni nem szükséges.

Az indokok csupán a felebbezési beadványban terjeszthetők elő. Sommás ügyekben, ha a felebbezés szóval jelentetik be, az indokok a felebbezési határidő alatt, írásban külön beadhatók.

36. §.

Ha a határozat több pontból áll, annak valamennyi pontja felebbezettnek tekintetik, ha csak a felebbező egy vagy több határozottan megjelölt pontra nem szorítja felebbezését.

Ha a határozatnak csak egyes pontjai felebbezettek: a határozatnak a nem felebbezett pontokban foglalt részei, a felebbezési határidő lejártát követő napon jogerőre emelkednek.

Eskütől feltételezve eldöntött perekben az ítélet bármely egyes pontja ellen használt felebbezésnek az eskü letételére és az e végből való jelentkezésre feltétlen halasztó hatálya van.

37. §.

Ha a pertársak nem mindnyájan felebbeztek, a határozat a nem felebbezőkre nézve rendszerint jogerőre emelkedik.

Ha azonban a peres kérdés a pertársakra nézve csak egységesen döntethetik el: a határozat, habár csak a pertársak egyike adott be felebbezést, a többiek nevében is felebbezettnek tekintendő.

38. §.

Az elsőbírósági ítélet ellen törvényes határidőben beadott vagy bejelentett felebbezés a végre ajtásra nézve rendszerint felfüggesztő hatálylyal bír.

39. §.

Az előző szakasz szabályától eltérőleg, a marasztalt fél felebbezése ellenére végrehajthatók:

a) sommás perekben hozott azon ítéletek, melyek által alperes járulékok nélkül 100 forintot meg nem haladó pénzösszeg megfizetésében, vagy 100 forint értéket meg nem haladó ingóságok átadásában marasztaltott el;

b) a bérelt helyiségnek átadása vagy visszabocsátása iránt sommás eljárás alá tartozó perekben hozott ítéletek;

c) a 13. §. b) és c) pontjainak eseteiben tartás, életjáradék és élelmezés iránt indított perekben hozott ítéletek a kereset beadását megelőzőleg félévre hátralevő, és a per folyama alatt lejárt követelésre nézve.

Ezen esetekben a marasztaló ítélet rendelkező részében kimondandó, hogy az ítélet egészben, vagy kijelölendő részében a kötelezettség teljesítésére kitűzött határidő eltelte után, a felebbezésre való tekintet nélkül végrehajtható.

Eskütől feltételezve eldöntött perekben hozott ítéletekre jelen §. intézkedése ki nem terjed.

40. §.

Azon alaki sérelmek miatt, melyek a perbeli eljárás folyamában, az ítélet hozataláig felmerültek, vagy a per folyamában hozott s felfolyamodással meg nem támadható végzések által okoztattak, csupán az ítélet elleni felebbezésben lehet orvoslást keresni.

Alaki sérelmek miatt azon fél is élhet felebbezéssel, a ki az ítéletet az ügy érdekében nem felebbezi.

41. §.

Az elsőbírósági ítélet ellen semmiségi okul a következő alaki sérelmek szolgálnak:

a) ha a peres eljárás hivatalból indított meg;

b) ha az ügy a polgári bíróság hatósága alá nem tartozik;

c) ha azon esetekben, a melyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, illetéktelen bíró járt el;

d) ha sommás ügyben az illetéktelen bíró az illetőség elleni kifogás elvetésével, a birói illetőséget megállapította;

e) ha birói cselekvénybe, melynek a peres ügy eldöntésére lényeges befolyása van, vagy ha az ítélet hozatalába, érdekelt bíró folyt be;

f) ha meg nem jelenése folytán lett ügyvesztessé azon fél, a ki épen nem, vagy nem törvényszerűen idéztetett;

g) ha alperes tudvalevő lakhelyének elhallgatása mellett (26. §.) hirdetményi idézés eszközöltetett, s az ilykép idézett fél meg nem jelent;

h) ha a tárgyalás vagy eljárás nyilvánosságára nézve megállapított szabályok nem tartattak meg;

i) ha önképviselőre nem jogosított, vagy jogi személy törvényes képviselőjének mellőzésével indított pert, vagy idéztetett perbe, s a hiba utólag helyre nem hozatott;

k) ha valamely fél nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el, s a hiány nem póttatott;

l) ha a bíróság a határozat hozatalakor nem volt szabályszerűleg alakítva;

m) ha az ítélet kiadmánya, a tanácskozás folytán hozott határozattól lényegesen eltér;

n) ha az ítélet rendelkező része annyira érthetetlen, hogy alaposan felül nem vizsgálható;

o) ha a felebbezett ítéletet megelőző birói eljárásnál, vagy az ítélet hozatalánál lényeges eljárási szabályok mellőztettek vagy sértettek meg, és e miatt a peres ügy alapos eldöntése lehetetlenné vált.

Ezen alaki sérelmek közül a b), c), i), k), l), m), n) és o) pont alattiak, ha a felebbező fél által a felebbezésben kifejezetten meg nem jelöltettek is, hivatalból figyelembe veendőek.

Az a), d), e), f), g) és h) pont alatt felsorolt alaki sérelmek csak akkor vétetnek figyelembe, ha a felebbezésben kifejezetten megjelöltettek.

42. §.

Ha valamely hivatalból figyelembe veendő, vagy valamely kifejezetten megjelölt más semmiségi ok forog fenn; a másodbíróság a körülményekhez képest vagy csupán az elsőbíróság ítéletét, vagy egyszersmind az ítéletet megelőző eljárást és birói határozatokat is egészben, vagy kijelölendő részében, megsemmisíti, s új ítélet hozatalát, esetleg újabb eljárást, vagy az eljárás hiányainak pótlását rendeli el.

43. §.

A másodbíróság, ha az első bírósági ítéletet a 40–42. §§. alapján megsemmisíti, vagy az 1868: LIV. t. cz. 108. és 109. §§-ai alapján feloldja, és póteljárást, bizonyítási eljárás felvételét, vagy újabb ítélet hozatalát rendeli el: végzés által határoz.

Minden más esetben akár helybenhagyja, akár megváltoztatja a másodbíróság az első bíróság ítéletét: a másodbíróság is ítélet alakjában határoz.

Ítélet hozatik akkor is, ha a másodbíróság az elsőbírósági ítéletet részben oldja fel, részben pedig érdemileg határoz.

44. §.

A másodbíróság az elsőbírósági ítéletet, ha az ellen csak az egyik fél élt felebbezéssel, a felebbező hátrányára nem változtathatja meg.

45. §.

A másodbírósági ítélet ellen való felebbezésre nézve, az első bíróság ítélete ellen való felebbezésekre megállapított szabályok alkalmazandók.

Ha a 41. §. e) h) l) m) és n) pontjaiba ütköző alaki sérelmek, a másodbirósági ítélet hozatalánál fordulnak elő: a legfelsőbb bíróság csupán a másodbiróság ítéletét semmisíti meg, s ezt újabb határozat hozatalára utasítja

Egyébként a 40—42. §§. és az 1868: LIV. t. cz. 108. és 109. §§-nak eseteiben, a legfőbb bíróság mindkét alsóbb bírósági ítéletet megsemmisíteni vagy feloldani és újabb ítélet-hozatal, esetleg pót- vagy újabb eljárás végett, az iratokat az első bírósághoz visszaküldeni köteles.

46. §.

Ha a másodbiróság részben érdemileg ítél, részben pedig az 1868: LIV. t. cz. 108. §-a szerint további eljárást rendelt: a másodbirósági ítéletnek érdemleges része ellen a felebbezés, a 34. §-ban megszabott határidő alatt adandó ugyan be; de az iratok a harmadbírósághoz csak akkor terjesztendők fel, a mikor a feloldás folytán már újabb első, s esetleg másod-bírósági ítélet hozatott.

A felterjesztés, ha az újabbi első-, vagy másodbirósági ítélet nem felebbeztetett, ezen ítélet jogerőre emelkedése után, különben pedig az újabbi másodbirósági ítélet elleni felebbezés kapcsában eszközözlendő.

Ha pedig a peres kérdés azon része, a melyre a feloldás vonatkozik, egyesség által elintéztetett vagy perletétel folytán megszűnt: az iratok a peres ügy felebbezett részének felülvizsgálása végett, haladéktalanul felterjesztendők.

47. §.

Ha sommás perben a bíróság illetősége megállapítván: a másodbiróság a birói illetőség kérdésében és az ügy érdemében együttesen határoz: az e tárgyban hozott ítéletnek azon része ellen, mely a birói illetőség kérdését tárgyalja: a harmadbírósághoz további felebbezésnek csak annyiban van helye, a mennyiben olyan esetekben, a melyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, az illetéktelen bíróság illetékesnek, vagy az illetékes bíróság illetéktelennek mondatott ki. (15. §.)

48. §.

A 34-ik §. 3-ik pontjában felsorolt elsőbirósági végzéseket helybenhagyó másodbirósági végzések ellen további felebbvitelnek helye nincs.

49. §.

Azon sommás perekben, melyekben a kereset tárgya járulékok nélkül 500 forint készpénzt meg nem halad, továbbá nem készpénzbeli követelés iránt indított azon sommás perekben, melyekben felperes a keresetben a per tárgya helyett 200 forintot meg nem haladó készpénzt elfogadni késznek nyilatkozik, az elsőbirósági ítéletet helybenhagyó másodbirósági ítélet ellen, további felebbezésnek helye nincs.

50. §.

Ha a másodbiróság az első bíróság ítéletét egészben vagy részben helybenhagyta, a helybenhagyott ítéletnek, vagy az ítélet helybenhagyott részének végrehajtását a különben törvényileg ki nem zárt felebbezés nem gátolja.

A megítélt eskü letételére a helybenhagyó ítélet ellen beadott felebbezésnek halasztó hatálya van.

51. §.

Azon fél, a ki a 49-ik §. intézkedése alá nem eső perekben, két egyenlő ítélet ellen, a 49. §. korlátain kívül megengedett további felebbezéssel él, ha kérelmével a harmadbíróság

által is elutasíthatnák, mint konok perlekedő 500 frtig terjedhető és a harmadbíróság által a per körülményeihez és a konokság mértékéhez képest megállapított bírsággal büntetetik, ha a harmadbíróság úgy találja, hogy a törvény világos értelme ellen, vagy a bíró avagy az ellenfél boszantása czéljából, akadályozza a per befejezését.

E büntetést azon félre, ki saját beismerése alapján hozott ítélet ellen élt felebbezéssel, már a másodbíróság alkalmazza.

E bírságért a felelősség első sorban a felet terheli, kinek a felebbezést ellenjegyző ügyvéd ellen viszkereseti joga van, azon esetben, ha az ügyvéd a félnek külön írásbeli utasítása nélkül élt a felebbezéssel.

52. §.

A 41. §. g), i) és k) pontjaiban foglalt alaki sérelmek eseteiben az ítélet jogerőre emelkedése vagy bírói egyesség kötése után, a hirdetményileg idézett, de meg nem jelent fél, a törvényes képviselő, vagy az időközben önképviseleti jogosultságot nyert fél, úgy az, a kinek nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el, az eljárás megsemmisítését semmiségi kereset útján követelheti.

Ezen kereset a per bíróságához, az ítélet jogerőre emelkedésétől vagy az egyesség megkötésétől számított tíz év eltelté előtt, adandó be. De ha az ítélet vagy egyesség alapján ezen tíz évi határidő eltelté után foganatosított a végrehajtás: a semmiségi kereset a végrehajtásról való értesítéstől számított 30 nap alatt még megindítható.

A kereset felett a bíróság az előzetes per minőségéhez képest, sommás vagy jegyzőkönyvi tárgyalást rendel és az esetleg szükséges bizonyítási eljárás után ítélet által határoz.

Az eljárás megsemmisítése harmadik személy által jóhiszeműleg szerzett jogok sérelmére nem szolgálhat.

A 41. §. k) pontjának esetében a meghatalmazás nélkül fellépett személy is megidézendő s ha meghatalmazását igazolni nem képes: a mindkét félnek okozott költségekben elmarasztalandó.

III. FEJEZET.

Felfolyamodás.

53. §.

A 34. §. 3. pontjában nem említett elsőbíróági végzések ellen, azon esetek kivételével, melyekben a törvény a perorvoslatot kizárja, felfolyamodásnak van helye.

A felfolyamodás a végzés kézbesítésétől vagy kihirdetésétől számított 8 nap alatt adandó be.

54. §.

Az első bíróságnak a per folyama alatt a kereset indításától az ítéletig hozott azon végzései ellen, melyek a per előkészítésére vonatkoznak, — ide értve a tárgyalást, a beadványnak hiánypótlás végelti visszaadását, halasztás megadását vagy megtagadását, tanuk vagy szakértők kihallgatását, a tárgyalás kiegészítését és újabb ítélelhozatalt elrendelő végzéseket, — felfolyamodásnak helye nincs.

Ezen végzések által okozott sérelmek orvoslása — kivéve azon eseteket, melyekben a perorvoslat kifejezetten kizárva van, — az ügy érdemében hozott ítélet elleni felebbezésben kérhető; mi végből jogfentartással élni nem szükséges.

55. §.

Előleges bizonyítást, továbbá kérvényekre tárgyalást, vagy az ellenfél meghallgatását, nemkülönb felebbvitel esetében az iratok felterjesztését, és a felsőbb bíróági határozatok közlését elrendelő végzések ellen, felfolyamodásnak helye nincs.

56. §.

Az 54. §. intézkedése által a felfolyamodás nincs kizárva:

1. azon végzés ellen, mely által rendes perekben a birói illetőség kérdése döntetik el, akár adatott hely a kifogásnak, akár nem; sommás perekben pedig a kifogásnak helytadó végzés ellen;
2. azon végzés ellen, mely által a bíróság az eljárás folyamatba tételére vonatkozó beadványt visszautasítja, vagy a folyamatban lévő perbeli eljárást megszünteti, vagy felfüggeszti;
3. azon végzés ellen, mely által a felfüggesztett eljárás folytatólagos folyamatba tételére vonatkozó beadvány visszautasíttatik;
4. azon végzés ellen, mely által pénzbírság, vagy elzárás szabatik ki;
5. azon végzés ellen, melylyel valamely birói letét kiadatása engedtetik, vagy tagadtatik meg.

57. §.

Rendes perekben a bizonyítási eljárás felvételével megbízott bírósági tag, és a pertárnoknak eljárása és intézkedése által okozott sérelmek miatt a fél az eljárás befejezésétől számított 8 nap alatt, mindenesetre azonban csak az elsőbírósági ítélet hozatala előtt, a per bíróságánál előterjesztés útján kereshet orvoslást.

A bíróság, ha az e tárgyban előterjesztett kérelmet indokoltnak találja, a sérelem orvoslása, vagy a törvényellenes eljárás helyreigazítása iránt intézkedik.

Az e tárgyban hozott végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

58. §.

A felfolyamodásnak halasztó hatálya rendszerint nincs.

Rendes perekben azonban a bíróság illetősége ellen tett kifogást elvető végzés elleni felfolyamodás elintézése előtt, az első bíróság az ügy érdemében nem hozhat ítéletet.

59. §.

Az első bíróságnak azon végzése ellen, mely pénzbeli elmarasztalást tartalmaz, továbbá a mely által a fél részére birói letét utalványoztatik, vagy pénzbírság avagy elzárás alkalmaztatik, halasztó hatálylyal bíró felfolyamodásnak van helye.

Felfolyamodás esetében az ügyiratok, melyek a főügy tovább folytatására szükségesek, hivatalból hitelesített másolatban terjesztetnek fel.

60. §.

Felfolyamodás esetében, a másodbíróság az elsőbíróság által eldöntött kérdést érdemleg intézi el.

A 41. §-ban felsorolt alaki sérelmek miatt, a végzést csak az elsőbíróság illetéktelensége esetében vagy akkor semmisíti meg, a mikor a körülményekhez képest a szabálytalan intézkedést szabályszerűvel nem pótolhatja.

A mennyiben a körülmények szükségessé teszik, a másodbíróság a végzés feloldása mellett, az első bíróságot újabb határozat hozatalára, s e végből a szükséghez képest a felek meghallgatására utasíthatja.

61. §.

A másodbírósági végzések ellen további felfolyamodásnak csupán a következő esetekben van helye:

1. Ha a másodbíróság az egész eljárást újabb, vagy póteljárás megrendelése nélkül megsemmisíti.

2. Ha a másodbiróság az eljárást felfüggeszti, vagy megszünteti, vagy az elsőbiróságnak a felfüggesztést vagy megszüntetést rendelő végzését helybenhagyja.

3. Ha a másodbiróság a felfüggesztett eljárásnak újabb folyamatba tétele iránti kérelmet elutasítja, vagy az első biróságnak ilyen elutasító végzését helybenhagyja.

4. Ha a másodbiróság azon esetekben, a melyekben a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, az illetéktelen bíróságot illetékesnek, vagy az illetékes bíróságot illetéktelennek mondotta ki.

A másodbirósági végzés ellen megengedett felfolyamodásnak halasztó hatálya nincs.

A 60-ik §. rendelkezése, a másodbirósági végzés elleni felfolyamodásokra megfelelően alkalmazandó.

62. §.

Ha a másod- vagy harmadbiróság, a felfolyamodást merőben alaptalannak találja: a felfolyamodó 500 forintig terjedhető pénzbírsággal büntetetik. — E bírságért a fél elleni visszkereset fenmaradása mellett első sorban az ügyvéd felelős.

Az idézett t. cz. 311. §-a helyett:

63. §.

Az igazolást megtagadó végzés ellen az illető fél felfolyamodással élhet, ellenben az igazolást megadó végzés ellen felfolyamodásnak helye nincs.

Az idézett t. cz. 316. §-a helyett:

64. §.

Perújításnak az 1868: LIV. t. cz. 315. §-a a) pontja esetében az elmulasztott határnaptól számítandó félév, — ugyanazon §. b) pontja esetében az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó félév, végre ugyanazon §. c) és d) pontjainak esetében ugyancsak az ítélet jogerőre emelkedésétől számítandó tíz év alatt, van helye.

Az idézett t. cz. 322. §-a helyett:

65. §.

Ha a büntető eljárás meg nem indítható azon ok miatt, mert a tettes meghalt, vagy a büntetethezesség elévülés által vagy más ok miatt elenyészett: a per a büntető eljárás előzetes megindítása nélkül is megújítható, s az újított polgári pernek bírása a perújítás kérdésével kapcsolatosan dönti el a polgári perre befolyással bíró azon kérdéseket, melyek különben büntető uton lettek volna megállapítandók.

Az idézett t. cz. 502. §-a helyett:

66. §.

A választott bírák csak saját írásbeli nyilatkozataik folytán köteleztethetnek a bíráskodás elvállalására.

Ha ezen nyilatkozat az ellenféllel már közöltetett, a választott bíró csupán mindkét fél beleegyezésével léphet vissza.

A választott bíró, ki a választás elfogadásából folyó kötelezettségének épen nem, vagy nem a kellő időben felel meg, — a mennyiben elháríthatlan akadályt igazolni nem képes, — az 1868: LIV. t. cz. 506. §-ban kijelölt rendes bíróság által, a felek valamelyikének kérelmére, előre bocsátott meghallgatás után 1000 forintig terjedő pénzbírságban marasztalható.

Az idézett t. cz. 503. és 504. §§-ai helyett :

67. §.

A választott bíróságnak kötelessége 15 nap alatt elnököt és jegyzőt választani, s egyetértés hiányában pedig elnök és jegyző nevezés végett, az illetékes rendes bíróságot (1868: LIV. t. cz. 506. §.) megkeresni.

A választott bíróság az elnök megválasztása, illetőleg a kinevezésről való értesítés után 15 nap alatt megalakulni, az eljárás módját a felekkel egyetértőleg megállapítani, s az ügy folyamba tétele iránt intézkedni, köteles.

Ha az eljárás módja iránt nem sikerül az egyetértés, az ügy jegyzőkönyvileg tárgyalatik, s ezen esetben végiratnak s ellenvégiratnak is helye van. Minden perirat legfeljebb 8 nap alatt igdatandó a jegyzőkönyvbe.

Az idézett t. cz. 508. §-a helyett :

68. §.

A rendes bírósághoz intézett megkereséseket, ugyszintén a létrejött egyezséget, vagy a hozott ítéletet s ezek kiadványait, a választott bíróságnak minden tagja aláírni köteles.

Ha a bírák valamelyike, vagy a jegyző az aláírást megtagadja, ezen körülmény megjegyzendő. Ezen esetben a megkeresés, az egyezés vagy ítélet érvényességéhez elegendő, ha az aláírást a választott bírák többsége teljesítette.

Az idézett t. cz. 509. §-a helyett :

69. §.

A választott bíróság végzései ellen felfolyamodásnak épen nem, ítélete ellen pedig felebbezésnek csak a következő esetekben van helye:

a) ha a választott bírósági eljárás megindulásának nem volt helye, vagy az ítélet azon idő után hozatott, a midőn a választott bírósági szerződés a jelen törvény 71. §-a szerint már hatályát veszttette;

b) ha a választott bíróság nem a szerződési kikötés, illetőleg a törvény értelmében volt alakítva;

c) ha a választott bírósági eljárás során érvényesített érdekeltségi kifogás figyelembe nem vétetett;

d) ha a választott bíróság olyan ügyben ítelt, melyben a rendes bírói illetőségtől eltérésnek helye nincs;

e) ha a 41. §. f), g), i), k), és m) pontjaiban kijelölt semmiségi okok valamelyike forog fenn;

f) ha az ítélet rendelkező része érthetetlen, vagy végre nem hajtható.

A másodbíróság a felebbezést végzésileg intézi el.

Felebbezésnek van helye ezenkívül a választott bírósági ítéletnek azon része ellen s, mely által a választott bíróság a maga részére díjakat állapított meg. Ezen esetben a másodbíróság megsemmisítő határozatot nem hoz, hanem csupán a megállapított díjösszeget esetleg leszállítani van jogositva.

A választott bíróság előtt lefolyt perekben igazolásnak és semmiségi keresetnek (26. és 52. §.) az általános szabályok szerint van helye.

Perújításnak helye nincs. Az 1868: LIV. t. cz. 321. és a jelen törvény 65. §§. esetei ben azonban a pervesztés fél jogositva van, a rendes polgári bíróság előtt indítandó per útján, a választott bíróság ítéletének megsemmisítését és teljes kárpótlást követelni.

L. alatti rendelkezés

Az idézett t. cz. 510. §-a helyett:

70. §.

A választott bíróság a végrehajtást se el nem rendelheti, se nem foganatosíthatja; hanem azt a nyertes félnek az általános szabályok szerint azon kir. törvényszéknél vagy járásbírósnál kell kieszközölnie, melynek hatásköréhez és illetősége alá a per, a választott bírósági eljárás esetén kívül tartoznék.

E bíróság van hivatva arra is, hogy a feleknek megítélt eskü letételét eszközölje, valamint illetékes a 69. §. értelmében megindítható semmiségi keresetekre is.

Az idézett t. cz. 512. §-a helyett:

71. §.

A választott bírósági szerződés hatályát veszti:

- a) ha a választott bíróság a 67. §-ban kitűzött határidő alatt meg nem alakul;
- b) ha a felek az eljárás e nemétől kölcsönösen elállanak;
- c) ha az ügy, melyre a választott bíróság kikötve volt, akár jogerőre emelkedett ítélet, akár egyezség által már elintéztetett;
- d) ha a szerződésben a választott bírák meg vannak nevezve, és a bírák valamelyike a bírói tiszt elvállalását, vagy az azzal összekapcsolt köteleességek teljesítését megtagadja, vagy meghalt, vagy más oknál fogva nem gyakorolhatja a bíráskodást, a mennyiben ilyen esetekről a szerződésben gondoskodva nincs.

Ha az 1868-ik évi LIV. t. cz. 499. §-a értelmében megválasztott bírák valamelyike a választott bíróság megalakulása előtt, vagy az eljárás megindítása után meghal, vagy más oknál fogva nem gyakorolhatja a bíráskodást, a bíróság kiegészítésére nézve az 1868: LIV. t. cz. 499., 500. és 501. §§. határozatai megfelelően alkalmazandók

Ha pedig a valamelyik fél részéről választott bíró akár az eljárás megkezdése előtt, akár annak folyama alatt tisztében eljárni vonakodik, vagy az elnök által kitűzött bíráskodási hatánapra kellő igazolás nélkül meg nem jelen: helyette az elnök hivatalos előterjesztésére, az illetékes bíróság nevez bírót.

A választott bíróság elnökének elhalálozása, vagy másnemű akadályoztatása esetében, valamint akkor is, ha az elnök az eljárás folyama alatt tisztében eljárni vonakodik: bármelyik fél kérelmére, a jelen törvény 67. §-a szerint illetékes kir. törvényszék — szükség esetében a mulasztással vádolt elnök meghallgatása után — a választott bíróság tagjait új elnökválasztásra utasítja; egyetértés létre nem jötté esetében pedig (67. §.) új elnököt nevez.

Ha az eljárás folyamán a választott bíróság egyes tagjainak személyében változás történik, ez a folyamatban lévő eljárás további menetelére befolyással nincs.

Az idézett t. cz. 516. §-a helyett:

72. §.

Ha a felhivatott fél a keresetet megindítja, a törvénykezési rendtartás közönséges szabályai szerint kell eljárni.

Ha pedig a felhívásra felelet adatik, a nyilatkozat elleniratnak, illetőleg alperesi védelemnek tekintetvén, az ügy rendes perben jegyzőkönyvileg, sommás perben pedig szóbelileg tárgyalatik, s végzés által döntetik el: vajjon van-e felhívásnak helye vagy nincs.

Ha a felhívásnak hely adatik, egyuttal a felhívottnak az 1868: LIV. t. cz. 132. §-a szabályai szerint az ugyanazon törvény 515. §-ban érintett jogkövetkezmények terhe alatt, a kereset megindítására újabb zárhatáridő tűzetik ki.

Az idézett t. cz. 518., 519., 520. és 521. §§-ai helyett:

73. §.

Számadási viszonyokban, a számadást követelő felhívási keresetet adhat be a végett, hogy az, a ki neki számolni tartozik, számadását zárhatáridő alatt mutassa be.

E keresetben a felhívó legjobb tudomása szerint felszámítani köteles azon követelési összeget, melyben alperest elmarasztalni kívánja azon esetre, ha számadását nem terjeszténé elő.

74. §.

Ha a kitűzött határidőben a számadás előterjesztetett: a felhívási keresetbe foglalt esetleges marasztalási kérelem többé figyelembe nem vétetvén: az előterjesztett számadás keresetnek tekintetik, és a számadás kérdése a rendes eljárás szerint tárgyalatik és döntetik el.

Ha a felhívott magát számadásra kötelezettnek nem érzi, s a kitűzött határidő alatt ilyen értelemben nyilatkozik: nyilatkozata elleniratnak tekintetvén, külön jegyzőkönyvben tárgyalatik, s végzés által döntetik el: tartozik-e a felhívott fél számot adni vagy nem. Egyebekre nézve a 72. §. szabályai itt is alkalmazandók.

75. §.

Ha a felhívott a törvényes határidő alatt számadását, vagy a felhívási keresetre nyilatkozatát be nem nyújtotta, vagy pedig azon határozat folytán, mely által a számadási kötelezettség megállapított, a kitűzött határidőben számadását elő nem terjesztette: a felhívó újabb kérelmére, mennyiben a felhívási keresetben felhozott tények és állítások magának a felhívónak bizonyítékai által meg nem czáfoltatnak: a felhívott a felhívási keresetben foglalt kérelemhez képest ítéletileg elmarasztalandó.

76. §.

Gyám vagy gondnok ellen, az 1877: évi XX. t. cz. értelmében beadandó felhívási keresetben a 73. §. szerint szintén felszámítandó azon összeg, melyben számadás elő nem terjesztése esetére alperes elmarasztalása kéretik.

Ha a gyám vagy gondnok a kitűzött határidőben a számadást előterjesztette, az a bíróság által a gyámhatósághoz további intézkedés végett átteendő.

Ha pedig a számadás a kitűzött határidőben elő nem terjesztetnék, a felhívási keresetben foglalt kérelemhez képest, az előző §. értelmében hozandó ítélet.

77. §.

A számadó követelheti, hogy az, kinek számadással tartozik, vagy helyeselje számadását, vagy az ellen kifogásait a kitűzendő határidő alatt terjeszsze elő.

Az ilyen felhívási keresethez a felhívó a bevételi és kiadási tételeket igazoló bizonyítékaival felszerelt számadását mellékelni köteles.

Ha a felhívási keresetre a felhívott fél kellő időben nem felel: a számadó további kérelmére, a számadás ítéletileg helybenhagyottnak nyilvánittatik, s a számadó fél a további felelősség terhe alól felmentetik.

78. §.

Ha a számadónak felhívására a felhívott felel, s ebben a felhívás jogosultságát tagadja, illetőleg azt vitatja, hogy ő a számadást helyeselni, vagy az ellen kifogásait előterjeszteni nem köteles: felelete elleniratnak tekintetik, s külön jegyzőkönyvben tárgyalatván, végzés által döntetik el: tartozik-e a felhívott fél a számadást helyeselni vagy az ellen kifogásait előterjeszteni.

Ha a felhívott fél jogerejű végzés által a számadás helyeslésére vagy kifogásai előterjesztésére kötelezettnek mondatik ki; felhívottnak a kifogás előterjesztését tárgyzó kereset beadására újabb határidő tűzendő ki, s ha a kereset be nem adatik, a számadó újabb kérelmére, a számadás ítéletileg helybenhagyottnak nyilváníttatik, s a számadó fél a további felelősség terhe alól felmentetik.

79. §.

Ha a felhívott a keresetet akár az első ízben, akár a kötelezettség megállapításának jogerejű eldöntése után újabban kitűzött határidőben beadja: az a rendes eljárás szabályai szerint tárgyalatik és döntenek el.

Ezen keresetben a számadásnak kifogás alá vett tételei pontosan megjelölendők, s a kifogás alá vett mindenik tételre nézve, megfelelő kérelem terjesztendő elő.

80. §.

A 73., 75., 77., 78. és 79. §§. eseteiben a számadások bevételi és kiadási tételei elkülönítendők, s ezek mindenike külön-külön folyó számokkal jelölendő meg.

A számadások tételeinek folyó száma mindkét fél által, a számadási per egész folyamata alatt a számadás ellen beadott kifogásokban, a számadást kifogásoló keresetben, a további periratokban és a felelőviteli beadványokban pontosan megtartandó.

Az idézett t. cz. 526. §-a helyett:

81. §.

A folyamodónak, és az 1868: LIV. t. cz. 524. §-a szerint kirendelt házasságvédőnek, illetőleg gondnoknak az ítéletet felebbezni jogában áll.

Ha azonban az első bíróság által az elhalálozás bebizonyítottak mondatott ki, a felebbezési határidő eltelté után az iratok a királyi ítélőtáblához, s innét — akár helybenhagyatott, akár megváltoztatott az ítélet, — közvetlenül a magyar királyi Curiához, az ügynek hivatalból való felülvizsgálása végett, akkor is felterjesztendők, ha az elsőbírósági ítélet ellen felebbezés nem adatott be.

Az idézett t. cz. 528. §-a helyett:

82. §.

Az 1868: LIV. t. cz. 523. §-ának a) és b) pontjai esetében a tiz, illetőleg harmincz esztendő elteltét követő nap, a c) pont esetében pedig a halálveszélyt követő nap tekintendő az eltűnt egyén elhunyt napjául, s ezen nap az ítéletben naptárilag megjelölendő.

A holtak-nyilvánítás azonban nem zárja ki annak igazolását, hogy az eltűnt előbb vagy később halt el, vagy hogy még életben van. Ez utóbbi esetben az, a ki a bírói holtak-nyilvánítás alapján valamely vagyont vett birtokába, jóhiszemű birtokosnak tekintendő.

83. §.

Az 1868: évi LIV. t. cz. 522., 524., 525. és 527., úgy a jelen törvény 81. §§-ainak intézkedései megfelelően alkalmazandók akkor is, a mikor nem holtak-nyilvánítás, hanem valamely egyén valószínű elhalálozásának ténye, mely közokirattal nem igazolható, tanúk által céloztatik bizonyíttatni.

Ezen esetben az eljárás befejezése után hozandó ítéletben, ha a halálozás megtörténté bebizonyítottak kimondatik: az elhalálozás napja, a tanuvallomások alapján naptárilag megjelölve állapítandó meg.

Vegyes és átmeneti intézkedések.

84. §.

Addig, míg az örökösödési eljárás iránt külön törvény intézkedik, fentartatnak az 1868: évi LIV. t. cz. 559—594. §§-ainak intézkedései az 1877: évi XX. t.-cikkben foglalt, és a következő változtatásokkal:

a) az 1868: évi XLV. t. cz. 581. §-a eseteiben, továbbá a perre utasítás kérdésében hozott végzés ellen, (1868: évi LIV. t. cz. 587. §.) végre az örökösödési eljárásban felmerülő sérelmek miatt, felfolyamodásnak van helye;

b) a felfolyamodások folytán hozott másodbirósági végzések ellen csupán az 1868 évi LIV. t. cz. 581. és 587. §§. eseteiben, de ezekben is csak akkor van további felfolyamodásnak helye, ha az elsőbirósági végzés megváltoztatott.

Az 1868: LIV. t. cz. 581. és 587. §§-ai eseteiben úgy az első, mint a felsőbb bíróság végzése ellen használt felfolyamodásnak halasztó hatálya van.

85. §.

A törvényhatósági joggal felruházott, és a rendezett tanácsú városoknak szabályrendelettel megállapított lakbérleti szabályai, a mennyiben a bel- és igazságügyministerek által helybenhagyattak, és a hivatalos lap útján közzététettek, a lakbérleti ügyek eldöntésénél, a bíróságok által alkalmazandók.

86. §.

Az 1870: évi II. t. cz. által visszaállított budapesti árú- és értéktőzsde, valamint a vidéki termény- és gabonacsarnokok külön bíróságainak hatásköréhez utaltatnak:

a) a tőzsdén, vagy a gabonacsarnokban kötött minden kereskedelmi ügyletből felmerült peres kérdés, habár az ügylet csak az egyik szerződő félre nézve képez is kereskedelmi ügyletet;

b) a kereskedők között kereskedelmi ügyletekből felmerült peres kérdések, ha a felek magukat ezen kivételes bíróságnak, akár az ügylet kötése alkalmával, akár később írásban kifejezetten alávetették; vagy ha az ügylet tőzsdei jogositott ügynök közvetítése mellett jött létre, s a felek a közvetítő ügynök által kézbesített és a tőzsdebírói kikötést tartalmazó tőzsdeügynöki (alkuszi) kötjegyet kifogás nélkül elfogadták;

c) a közkereseti társaságok tagjai, betéti társaságok beltágjai vagy alkalmi egyesülések (1875: XXXVII. t.-cz. 62. §.) tagjai között a társasági, illetőleg egyesülési viszonyból felmerülő peres kérdések, ha a felek magukat ezen kivételes bíróságnak akár az ügylet megkötése alkalmával, akár később írásban kifejezetten alávetették;

d) egyfelől kereskedők, másfelől nem kereskedők között létrejött olyan ügyletből felmerült peres kérdések, a mely ügylet az 1875: évi XXXVII. t. cz. 258. § 1., 2. és 3. pontjai, valamint ugyanazon törvény 259. §. 1., 3., 6. és 7. pontjai értelmében, habár csupán az egyik szerződő félre nézve is kereskedelmi ügyletet képez, ha a felek magukat ezen kivételes bíróságnak, akár az ügylet kötése alkalmával, akár később írásban kifejezetten alávetették;

e) egyfelől a közraktári vállalat, másfelől a közraktári jegy (árújegy és zálogjegy) birtokosa között, a közraktári ügyletből felmerült peres kérdések, ha ezen kivételes bíróságok illetősége a vállalatnak közzétett üzleti szabályaiban (1875: XXXVII. t. cz. 436. §.) kikötve van.

A jelen törvény életbeléptetése előtt kötött jogügyletekből felmerülő peres kérdésekben ezen kivételes bíróságok hatásköre a jelenben érvényben levő szabályok szerint döntendő el akkor: ha az eljárás a jelen törvény életbeléptetésétől számított hat hónap alatt tétetik folyamatba.

Ezen kivételes bíróságok hivatalos ügykezelési nyelve a magyar.

87. §.

Azon ügyekben, melyek a polgári bíróság által már érdemleg elintéztettek, vagy előtte még folyamatban vannak, az előző szakaszban említett bíróságok nem járhatnak el.

Ezen külön bíróságok hatásköre alá tartozó ügyekben a felek magokat ügyvéd vagy meghatalmazott által képviseltethetik; a bíróság azonban, a mennyiben a képviselővel megtartott tárgyalás után az ügy eldöntése végett szükségesnek látja, a feleket személyes megjelenésre idézheti és a tényállás tisztába hozatala végett, hozzájuk kérdéseket intézhet.

A birói illetőség vagy érdekelttség elleni kifogás az említett külön bíróságok előtt az első tárgyalásnak, s ha az hivatalból halasztatik el, a kitűzött újabb tárgyalás kezdetén teendő meg; mire a felek a bíróság által figyelmeztetendők.

Ha a bíróság e kifogásnak helyt adott; felperes a végzés kihirdetésétől vagy kézbesítésétől számított 3 nap alatt felfolyamodással élhet.

88. §.

Az előző szakaszban megnevezett bíróságok ítéletei ellen felfolyamodásnak van helye, a következő alaki sérelmek miatt:

a) ha a bíróság olyan ügyben ítelt, a melyre nézve a rendes birói illetőségtől eltérésnek helye nincs, nemkülönben, ha az illetékességi kifogás elvetésével, vagy alperes meg nem jelenése esetében makacsságból, a 86. §. szerint illetősége alá nem tartozó ügyben hozott ítéletet;

b) ha meg nem jelenése folytán lett ügyvesztessé azon fél, ki épen nem, vagy nem szabályszerűen idéztetett;

c) ha valamelyik fél törvényes képviselőjének mellőzésével indított pert, vagy idéztetett perbe, s a hiba utólag helyre nem hozatott;

d) ha valamelyik fél nevében egy harmadik meghatalmazás nélkül járt el s a hiány nem pótoltatott;

e) ha az eljárás során emelt érdekeltégi kifogás dacára birói cselekvénybe, melynek az ügy eldöntésére lényeges befolyása van, vagy pedig az ítélet hozatalába, érdekelt bíró folyt be.

f) ha a bíróság az ítélet hozatalánál nem volt szabályszerűen alakítva;

g) ha az ítélet a kérelmen túl terjeszkedik.

Ha felfolyamodás adatik be, a feltétlenül marasztaló ítélet alapján biztosítási végrehajtásnak van helye.

A kir. tábla végzése ellen további felfolyamodásnak csak akkor van helye, ha az ítélet megsemmisített.

A felfolyamodások az ítélet kihirdetésétől vagy kézbesítésétől számított 3 nap alatt adandók be és soronkívül intézendők el.

89. §.

A 86. §-ban említett bíróságok előtt a tárgyalási határnapnak vagy a felfolyamodási határidőnek véten elmulasztása esetében igazolásnak van helye.

Az igazolási kérvény az akadály megszűntétől számított 3 nap alatt, legkésőbbben azonban a mulasztott határidő vagy határnaptól számított 3 hó alatt, a 86 §-ban említett bírósághoz adandó be, mely a felett véglegesen határoz.

Az igazolási kérvény mindaddig, míg az igazolásnak hely nem adatik, a meghozott ítélet végrehajtására halasztó hatálylyal nem bír.

A 88. §. c) és d) pontjának eseteiben az ítélet megsemmisítése, a jogerőre emelkedés napjától számítandó három év alatt, az 52. §. értelmében, a rendes polgári bíró, előtt indítandó per útján is követelhető.

Perújításnak helye nincs. Az 1868 : LIV. t. cz. 321. és a jelen törvény 65. §§-ai esetei-

ben azonban a pervesztes fél a rendes polgári bíróság előtt indítandó per útján a tőzsdebíróság ítéletének megsemmisítését és teljes kártérítést követelhet.

90. §.

A biztosítás és a kielégítési végrehajtás elrendelése iránti kérvény a 86. §-ban említett bíróságokhoz adandó be, s innét felszerelve a biztosítási vagy a kielégítési végrehajtás elrendelése végett, azon kir. törvényszékhez teendő át, a melynek területén az ítélet hozatott. Ezen kir. törvényszék az általa elrendelendő biztosítás vagy kielégítési végrehajtás foganatosítása végett, szükség esetében az e végből illetékes helyi bíróságot keresi meg.

91. §.

A bírák és bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló 1871. évi VIII. t. cz., a 86. §-ban említett bíróságok bíráira is kiterjesztetik, olyan módon, hogy ezen bíróságok elnökeire és bíráira nézve, az első fokú fegyelmi hatóságot a kir. tábla fegyelmi bírósága gyakorolja.

92. §.

Azon napot, a melyen jelen törvény hatályba lép, az igazságügyminister állapítja meg.

A jelen törvény hatályba léptekor folyamatban lévő ügyekre nézve, a következő szabályok szolgálnak zsinórmértékül:

a) az elsőbíróságok előtt folyamatban maradt ügyekben: a további eljárásnál a jelen törvény szabályai alkalmazandók;

b) a bírói hatáskör és az illetőség kérdése a jelen törvény hatályba lépte előtt folyamatba tett ügyekben a korábbi törvény szerint döntendő el;

c) a jelen törvény hatályba lépte után kézbesített vagy kihirdetett határozatok ellen perorvoslatokkal csak a jelen törvény szabályai szerint lehet élni. A mennyiben azonban valamely perorvoslatra — ide értve a perújítást is — a korábbi törvényben hosszabb határidő van kitűzve: azon kérdésre nézve, hogy a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelő perorvoslat mely határidő alatt adandó be, a korábbi törvény intézkedései alkalmazandók. Ugyanezen szabály alkalmazandó azon határozatok elleni perorvoslatokra is, melyek a korábbi törvény hatálya alatt hozott, és kézbesített határozatok ellen, a jelen törvény hatályba lépte után adatnak be;

d) a jelen törvény 39. §-ának intézkedései az első bírósági ítélettel már ellátott ügyekben, és a 49. §. intézkedései, a már másodbírósági ítélettel ellátott ügyekben nem alkalmazandók.

93. §.

A jelen törvény hatályba léptének napján a magyar királyi Curia két osztálya egyesítettik.

Addig, míg a magyar kir. Curia szervezése iránt a törvényhozás intézkedik, a magyar kir. Curia áll az országbíróból, mint elnökből, a legfőbb ítélőszéki elnökből, mint másodelnökből, a semmitőszék alelnökéből, mint alelnökből, a legfőbb ítélőszéki tanácselnökökből, és a magyar kir. Curia semmitőszéki és legfőbb ítélőszéki osztályának bíráiból.

A magyar kir. Curia segéd- és kezelő-személyzetének létszámát, a szükséghez képest, az igazságügyminister állapítja meg.

94. §.

A jelen törvény hatályba léptekor a m. kir. Curia semmitőszéki osztályánál elintézetlenül levő, valamint a már közbevetett semmiségi panaszok folytán felterjesztendő ügyek, a mennyiben a semmiségi panasz az elsőbírósági határozat vagy eljárás ellen adatott be, az illetékes kir. ítélőtáblához, a mennyiben pedig a semmiségi panasz másodbírósági, vagy har-

madbirósági határozat vagy eljárás ellen adatott be, a m. kir. Curiahoz tétetnek át, illetőleg terjesztetnek fel.

Az ilyen semmiségi panaszok, a mennyiben ugyanazon határozat ellen felebbezés is használtatott, azzal együttesen intéztetnek el.

A harmadbiróság határozata ellen emelt, s jelen törvény hatályba léptekor még el nem intézett semmiségi panasz, az előbbi határozat hozatalában részt nem vett elnök, vagy tanácselnök és 8 bíróból alakítandó ülésben intéztetik el.

A jelen törvény hatályba léptének napja előtt hozott elsőbirósági végzések és birósági eljárás ellen emelt semmiségi panaszokat elintéző királyi táblai határozat ellen további perorvoslatnak helye nincs.

95. §.

Mindazon ügyekben, melyek nem a törvénykezési rendtartás által vannak a magy. kir. Curia semmitőszéki osztályának hatásköréhez utasítva: a m. kir. Curia jár el ugyanazon módon, a mint eddig a semmitőszék eljár.

Az 1868. évi LV. t.-cikkben szabályozott kisajátítási eljárás során azon törvény 58. §-a szerint, valamint az 1868. évi LVI. t.-cikkben szabályozott kisajátítási eljárás során, azon törvény 75. §-a szerint megengedett semmiségi panasz felett, a magyar királyi Curia határoz.

96. §.

Az 1871. évi VIII. t. cz. 33. §-ában felsorolt személyek felett, a fegyelmi biráskodást a m. kir. Curia kisebb fegyelmi tanácsa gyakorolja, mely a m. kir. Curia másodelnökének, ennek akadályoztatása esetében pedig a kinevezés sorrende szerint a tanácselnököknek elnöklete alatt, a m. kir. Curia 6 ítélő bírájából alakittatik.

Ugyanezen bíróság gyakorolja másodfokban a fegyelmi biráskodást azon ügyekben, melyekben első fokban a kir. tábla fegyelmi bírósága járt el.

Az idézett törvény 34. §-ának második bekezdése szerinti másodfokú fegyelmi biráskodást, a m. kir. Curia nagyobb fegyelmi tanácsa gyakorolja, mely a m. kir. Curia elnökének, ennek akadályoztatása esetében pedig az alelnöknek, illetőleg a kineveztetés sorrende szerint a tanácselnököknek elnöklete alatt, a m. kir. Curia nyolcz bírói tagjából alakittatik.

A kir. táblák elnökei és alelnökei, a m. kir. Curia elnökei, tanácselnökei és ítélőbírái, továbbá a koronaügyész feletti fegyelmi hatóság gyakorlatára hivatott külön fegyelmi bíróság, az 1871. évi VIII. t. cz. 35. §-a értelmében alakittatik.

97. §.

Az 1874. évi XXXIII. t. cz. 50. és 51. §§. 2-ik bekezdése oda módosittatik, hogy a választói jogosultság felett, a m. kir. Curia 5 tagú tanácsban határoz, és ezen tanácsok elnökei: a m. kir. Curia elnöke, másodelnöke, alelnöke, és kineveztetésök sorrendje szerint, tanácselnökei.

98. §.

Az 1878. évi XXV. t. cz. 53. §-a oda módosittatik, hogy a választott bíróság három tagját, a vezetése alatt álló bírói testület kebeléből, a m. kir. Curia elnöke nevezi ki, ugyanőt illetvén esetleg a hetedik tagnak, mint egyszersmind a választott bíróság elnökének, kinevezési joga is.

99. §.

Az igazságügyminister felhatalmaztatik, hogy a kereskedelmi és a váltóügyekben köve-

tendő peres és perenkivüli eljárást, továbbá a kiskorúság meghosszabbítása, az atyai hatalom gyakorlásának megszüntetése, és a gondnokság alá helyezés iránti eljárást, a jelen törvény által eszközölt változtatásoknak megfelelően, rendeleti úton, újabban szabályozza.

100. §.

Felhatalmaztatik az igazságügyminister, hogy az 1868: LIV. törvényezikben foglalt törvénykezési rendtartást, az arra vonatkozó későbbi törvényekkel és rendeletekkel, úgy a jelen törvényt, és az annak alapján kiadandó rendeleteket a polgárosított határörvidéken, az általa kitűzendő határnapon életbeléptethesse, és a szükséges életbeléptetési és átmeneti intézkedéseket rendeleti úton szabályozhassa.

101. §.

Az igazságügyminister és a vallás- és közoktatásügyi minister felhatalmaztatnak, hogy a katolikus főpapok hagyatéki ügyében a javadalmi törzsvagyon elkülönítése, a javadalmi értékeknek az elhunyt főpap hagyatékából, az örökösök és netaláni magánhitelezők igényeit megelőzőleg leendő kiegészítése, úgy az elhalálozáskor folyamatban lévő év jövedelmének felosztása tárgyában követendő közigazgatási eljárást, az e tárgyra vonatkozó szabályrendeletek alapján, a törvényhozás további intézkedéseig rendeleti úton szabályozhassa.

102. §.

Jelen törvény végrehajtásával az igazságügyminister, és a vallás- és közoktatásügyi minister bizatnak meg.